

Sayı : B.10.1.TKH.0.27.00.00
Konu : Şua İzinleri ve Fiili Hizmet
Süresi Zammı Hakkında

..... KAMU HASTANELERİ BİRLİĞİNE
(Genel Sekreterlik)

Kurumumuza bağlı sağlık tesislerinde gerek radyoloji uzmanı veya teknisyeni olup sürekli ve fiilen radyasyon kaynakları ile çalışmayanların gerek gastroenteroloji kliniklerinin endoskopi ünitesinde görev yapan hemşirelerin gerekse ağız ve diş sağlığı merkezlerinde çalışan radyoloji teknisyenlerinin şua izinleri ve fiili hizmet süresi zammından faydalanıp faydalanmayacağı hususlarında uygulamada ortaya çıkan tereddütlere mani olunması bakımından aşağıdaki hususların açıklanarak teşkilatımıza duyurulmasında fayda görülmüştür. Şöyle ki;

Malum olduğu üzere 2690 sayılı Atom Enerjisi Kurumu Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (d) bendinde “ ... Radyoaktif maddeleri ve radyasyon cihazlarını bulunduran, kullanan, ... resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilere ruhsata esas olacak lisans vermek” Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun görev yetki ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiş ve böylece her türlü iyonlaştırıcı radyasyon kaynağının kullanılması ve bulundurulması söz konusu Kurumdan lisans alınması şartına bağlanmıştır.

Yine Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun 12/04/2011 tarihli ve 5010 sayılı Radyoloji Cihazları Lisansları konulu görüş yazısında da “**Sağlık alanında kullanılan başlıca iyonlaştırıcı radyasyon kaynakları** radyolojide tek tüplü röntgen, mobil tek tüplü röntgen, çift tüplü röntgen, c-kollu skopi, u-kollu skopi, o-kollu skopi, mamografi, anjiyografi, kemik yoğunluk ölçüm, bilgisayarlı tüm vücut tomografi, bilgisayarlı beyin tomografi, mikro tomografi, mikrofilm cihazları, panoramik cihazlar ile panoramik diş, periapikal diş, periapikal mobil diş, volümetrik diş tomografi cihazları, radyoterapide teleterapi, lineer hızlandırıcı, brakiterapi, x ışını tedavi, cyberknife, gama knife, simülatör, CT simülatör, kan ışınlama cihazları ve (prostat, göz vb) tedavi uygulamalarının yapıldığı ameliyathanelerde kullanılan kapalı radyoaktif kaynaklar; nükleer tıpta PET, PET/CT, SPECT, SPECT/CT cihazları ile I-131 tedavi odaları ve RIA laboratuvarlarında kullanılan radyoaktif kaynaklardır. Diğer taraftan MR cihazları iyonlaştırıcı radyasyon üreten cihazlar değildir ve bu cihazları kullanan personel radyasyon görevlisi değildir” denilerek, hangi cihazların radyasyon kaynağı sayıldığı tek tek sayma suretiyle belirtilmiştir.

Bu hükümler ile çalışma alanlarının sınıflandırılması ve çalışanların radyasyon görevlisi sayılıp sayılmayacağı hususunun değerlendirilmesi lisans sahibinin sorumluluğunda olup bir personelin şua izninden faydalandırılabilmesi de -unvanına bakılmaksızın- radyasyon görevlisi sayılıp sayılmadığının tespitine bağlıdır.

Sayı : B.10.1.TKH.0.27.00.00
Konu : Şua İzinleri ve Fiili Hizmet
Süresi Zammı Hakkında

Esasen 05/07/2012 tarihli ve 28344 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyonla Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde Radyasyon görevlisi; “**Radyasyon kaynağı** ile yürütülen faaliyetlerden dolayı görevi gereği, 24/03/2000 tarihli ve 23999 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde **toplum üyesi kişiler için belirtilen doz sınırlarının üzerinde radyasyona maruz kalma olasılığı olan kişi**” olarak tarif edilmiştir.

Keza Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği'nin 2 nci maddesinde de radyasyon görevlisi “Sürekli olarak denetimli alanlarda veya radyasyon kaynaklarıyla çalışan kişi” olarak tarif edilmiş ve denetimli alanlarda veya **radyasyon kaynaklarıyla geçici olarak veya ara sıra çalışan kişilerin radyasyon görevlisi sayılmayacakları** açıkça belirtilmiş, akabinde radyasyon kaynağının ve denetimli alanların tarifine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere bir personelin radyasyon görevlisi sayılması ve neticesinde bazı haklardan istifade edebilmesi için öncelikle denetimli alanlarda veya denetimli alanlar dışında yukarıda sayılan radyasyon kaynaklarıyla sürekli ve fiilen çalışması ve aynı zamanda Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde toplum üyesi kişiler için belirtilen doz sınırlarının üzerinde radyasyona maruz kalma olasılığının bulunması gerekmektedir.

Öte yandan mevzuatımızda şua izni ile fiili hizmet süresi zammının birbirine paralel olarak düzenlendiği ve bunun tabii sonucu olarak şua izni kullanan personelin aynı zamanda fiili hizmet süresi zammından da faydalandığı veya aksinin gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla aynı şartların tahakkukuna bağlı olarak her iki haktan eş zamanlı olarak faydalanmak mümkün olmaktadır.

Nitekim 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışan sigortalılardan doğal ve yapay radyoaktif, radyoionizan maddeler veya bütün diğer korpusküler emanasyonel kaynakları ile yapılan işlerde sürekli ve fiilen çalışarak söz konusu işlerin risklerine maruz kalanların, mezkûr Kanununun 40 ıncı maddesinde belirtilen sürelerle sınırlı olmak üzere fiili hizmet süresi zammından yararlandırılması gerekmektedir. Ancak mezkûr Kanun hükmünde, çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için “sigortalının kapsamdaki işyerleri ile birlikte belirtilen işlerde **fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması**” şartı getirilmiştir.

Netice olarak ilgili personelin radyasyon görevlisi sayılıp sayılmayacağı ve dolayısıyla kendisine şua izni verilip verilmeyeceği ile fiili hizmet süresi zammından yararlandırılması hususunun, yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde görev yapılan birime ve maruz kalınan radyasyonun dozuna göre ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Böyle bir değerlendirme yapılırken de;

Sayı : B.10.1.TKH.0.27.00.00
Konu : Şua İzinleri ve Fiili Hizmet
Süresi Zammı Hakkında

1. Öncelikle kullanılan cihazların yukarıda sayma suretiyle belirlenen “radyoloji kaynaklarından” olup olmadığı,
2. Bu cihazlarla sürekli ve fiilen görev yapılıp yapılmadığı,
3. Bu görev esnasında Radyasyon Güvenliği Yönetmeliğinde toplum üyesi kişiler için belirtilen doz sınırlarının üzerinde radyasyona maruz kalınıp kalınmadığı hususlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve bu çerçevede gereğini rica ederim.

Uz. Dr. Hasan ÇAĞIL
Kurum Başkanı

DAĞITIM:
87 Kamu Hastaneleri Birliği
Genel Sekreterliğine